

2. Крюкова Ю. Міський текст у термінологічному полі сучасного літературознавства: історія вивчення празьких мотивів та празького тексту. *Science and Education a New Dimension. Philology*, III(12), Issue: 60, 2015.

3. Лавринович Л. Урбаністичний час в українській прозі межі тисячоліть: минуле vs сучасність. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2010. Випуск XXIII. Частина 1. С. 310–320.

4. Монолатій І. Від міста-перехрестя до міста-жертви: Львів у романі Юрія Винничука «Танго смерті». *Місто: історія, культура, суспільство*. 2020. № 9(2). С. 133–158.

5. Сікора Г. Текст міста як лінгвістичний феномен. *Українська мова*. 2016. № 4. С. 122–134.

6. Хомеча Н. Топос міста у творчості Ю. Андруховича. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2010. Випуск XXIII. Частина 1.

Короткова О. Є.

викладач спеціальних дисциплін, викладач української мови та літератури та зарубіжної літератури,

державний навчальний заклад «Багатопрофільний центр професійно-технічної освіти» (м. Токмак)

ВЕКТОРИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

На сьогодні дослідники, методисти ще не мають єдиної думки з приводу визначення, тлумачення поняття «життєві компетентності особистості». Цілком слушно зауважує науковець Д. Пузіков: «Саме поняття остаточно увійшло в науковий обіг у кінці 90-х років минулого століття завдяки роботам Л. В. Сохань та І. Г. Єрмакова, І. П. Ящук, які одними з перших почали досліджувати зазначене явище» [3]. Відтоді було зроблено багато

спроб уточнити дефініцію, звертаючись до різних наук. У висновках статті Д. Пузіков акцентує на тому, що життєва компетентність має низку важливих функцій, серед яких варто назвати такі: захисна, самопізнання, самореалізація, вдосконалення життєдіяльності тощо [3].

Для учителя також важливим завданням є формування життєвих компетентностей в учнів на різних етапах загальної освіти. Учитель літератури має багатий інструментарій для реалізації цього складного, проте надважливого завдання. Погоджуємося з думкою науковця В. Вербицького, який у своїй статті зазначає: «Одним із завдань компетентно спрямованої освіти є розвиток холістичного мислення (холістичне мислення (від англ.— holistic) — це «вміння мислити масштабно, щоб бачити проблему цілісно в контексті її оточення і пов'язувати багато дрібних деталей»), уміння розуміти широкий, а іноді й глобальний контекст проблем, тобто уміння контекстувати знання» [1, с. 35]. «Реформування освіти в Україні є частиною процесів оновлення освітніх систем, пов'язаних із визнанням значимості знань як рушія суспільного добробуту та прогресу. Ці зміни стосуються створення нових освітніх стандартів, оновлення та перегляду навчальних програм, змісту навчально-дидактичних матеріалів, підручників, форм і методів навчання» [2, с. 89].

Уроки української літератури сприяють розкриттю у здобувачів середньої освіти комунікативних навичок, корегують мотивацію поведінки у певних життєвих ситуаціях [4]. Засобами художнього слова учитель має змогу допомогти учням усвідомити значущість конкретних історичних подій, які письменник зображує у творі, або поставити проблемні питання, прочитавши твори, у яких письменники акцентують увагу на важливих соціальних, моральних питаннях.

Безумовно, одним із ключових завдань педагога є залучення учнів до бесід, що підвищують їх культурну компетентність. І саме уроки літератури дають змогу реалізувати це завдання. Послугуючись різними методами, формами проведення занять, учитель шукає оптимальні шляхи для реалізації

підвищення життєвої компетентності здобувачів. Сучасна освіта має орієнтуватися на потреби суспільства, реагувати на виклики, які перед нею ставить світ. Саме тому у таких умовах уроки літератури – це не лише засвоєння теоретичних знань, літературознавчих понять, ознайомлення з творчістю письменників. Урок літератури перетворюється на платформу, де учні можуть висловити свої міркування з важливих життєвих ситуацій, звертаючись до текстів художніх творів. Творчі завдання, розбір життєвих ситуацій, дискусії – це одні з можливих варіантів, які допоможуть здобувачам підвищити свій рівень життєвої компетентності.

Важливу роль у формуванні життєвих компетентностей на уроках літератури відіграють інноваційні технології, які сприяють підвищенню інтересу учнів, спонукають юних читачів до діалогу з автором і одним із одним. Крім цього, таким чином у учнів формується і розвивається критичне мислення, що має ключове значення для розвитку гармонійної і всебічно розвиненої особистості.

З метою зацікавлення учнів учителі цілком доречно пропонують учням перегляд фрагменту фільму за певним твором. Таким чином учні мають змогу долучитися до діалогу з питань, що стосуються літературної творчості, кіномистецтва, провести паралелі, визначити спільне і відмінне у художній літературі і кіно; спробувати вирішити або змодельовати ситуації, зображені у кінострічці і тексті, «примірюючи» їх до реального життя. Розвиток критичного мислення на уроках літератури має ключове значення, адже учень, наприклад, під час дискусійного питання за сюжетом твору, вчиться відстоювати свою думку, підкріплюючи свою відповідь фактами, переконаннями, суголосними з життєвими ситуаціями.

Отже, вважаємо питання формування життєвих компетентностей в учнів на уроках української літератури важливим і таким, що потребує подальшого розгляду, аналізу і конкретизації. Адже вектори сучасної освіти спрямовані на активний всебічний розвиток індивідуальності.

Список використаних джерел

1. Вербицький В. Формування ключових компетентностей учнів – основне завдання навчального закладу. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/2372/1/Verbytsky.pdf>
2. Поправка В. Формування читацької компетентності учнів на уроках літератури рідного краю ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ / [упоряд. Л. Ф. Пашко, Н. Н. Корягіна, О. П. Коваленко, Л. І. Симоненко]. – Полтава : ПОППО, 2009. – 148с.
3. Пузіков Д. Життєва компетентність особистості: поняття, структура, функції. URL : <http://ap.uu.edu.ua/article/98>
4. Шарова Т.М., Шаров С.В. Досвід професійної підготовки студентів кафедри української і зарубіжної літератури у галузі освіти та філології. *Українська література в загальноєвропейському контексті: Збірник наукових праць*. Мелітополь, 2019. Випуск 2. 312 с.

Копейцева Л. П.

кандидат філологічних наук, доцент

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

Дуйловська І. М.

здобувач вищої освіти

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОМАНУ ГАЛИНИ ТАРАСЮК

«ЛЮБОВ І ГРІХ МАРІЇ МАГДАЛИНИ»

Визначальне місце в українській літературі першого десятиліття ХХІ ст. займає творчий доробок Галини Тарасюк – лауреата Державної